

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 141 060/99-011139
Signatura: vn1cs101

Oblastní pracoviště č. 14 - Ostrava
Okresní pracoviště Bruntál

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola/školské zařízení:	Základní škola, Cihelní 6, Bruntál, PSČ 792 01
Identifikátor ředitelství:	600 131 807
Ředitel školy/zařízení:	Mgr. Jiří Pozdíšek
Zřizovatel:	Město Bruntál, Městský úřad, nám. Míru 1, 792 01 Bruntál
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Bruntál, Květná 64
Termín inspekce:	27. ledna a 3. - 4. února 1999
Inspektoři:	Mgr. Ivan Tuček, Marie Pavlíčková
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1 písm. a) až k) zákona č. 258/1996 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, v platném znění, výroční zpráva školy a výroční zpráva o hospodaření, organizační řád školy, učební plány tříd pro daný vzdělávací cyklus, osnovy a časově tematické plány hospitovaných předmětů, podklady o zjištěných skutečnostech a hospitační záznamy inspektorů, grafické práce žáků.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Úvod

Body 1 až 7 jsou zaměřeny k posouzení školy jako celku. Body 8 až 13 se vztahují k hospitovaným předmětům český jazyk, matematika, prvouka a zeměpis.

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Ředitelství školy má písemně zpracovanou dlouhodobou koncepci rozvoje školy s výrazným zaměřením na ekologickou a estetickou výchovu žáků. S touto koncepcí byl seznámen pedagogický sbor a byla projednána s rodiči a zřizovatelem.

Roční plán vychází z této dlouhodobé koncepce a je rozpracováván do měsíčních plánů, které jsou s dalšími aktuálními informacemi k dispozici všem zaměstnancům školy.

Vedení školy průběžně kontroluje a vede záznamy o plnění jednotlivých úkolů. Tato činnost je zaměřena na všechny oblasti života školy. Organizování porad vedení školy, provozních porad a pedagogických rad je z hlediska četnosti, věcnosti a obsahu optimální.

Kvalita, efektivnost a realizace je na nadprůměrné úrovni.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Organizace školy s právní subjektivitou (od 1.1.1998) vychází z vlastního organizačního řádu. V něm jsou zakotvena pravidla fungování z hlediska norem, popisu činností a instrukcí. Běžný provoz se řídí řádem školy, který je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole.

Nejužší management tvoří ředitel školy a dvě zástupkyně, které jsou ustanoveny do funkcí v souladu s § 8 odst. 2 výše citované vyhlášky. Podle potřeby jsou zváni na porady vedení: výchovná poradkyně, vedoucí vychovatelka a vedoucí školní jídelny. Při řešení aktuálních úkolů jsou svolávány porady zainteresovaných pedagogických a správních zaměstnanců.

V organizačním řádu školy jsou jasně určeny kompetence a zastupitelnost jednotlivých členů vedení školy v oblasti řídicí a kontrolní činnosti. V osobní dokumentaci každého pracovníka je stanovena jeho pracovní náplň.

Na škole pracují metodická sdružení učitelů prvního stupně pro každý ročník a předmětové komise naukových předmětů pro druhý stupeň. Jejich zasedání se pravidelně zúčastňuje zástupce vedení školy.

2.2 Personální struktura

Na škole působí třicet devět pedagogických pracovníků, z nichž šest nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovených přílohou č. 1 k vyhlášce č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Z těchto šesti pracovníků tři studují učitelství pro 1. stupeň a jeden pro 2. stupeň základní školy.

Pedagogický sbor je stabilizovaný. V posledních třech letech odešli ze školy každoročně dva pracovníci, většinou do důchodu.

Vedení školy podporuje odborný růst učitelů a vytváří pro to potřebné podmínky, učitelé jsou motivováni ke zvyšování, doplňování a rozšiřování své kvalifikace.

Úroveň odborného a pedagogického řízení školy je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Oblast kontrolní činnosti je zachycena v ročním plánu školy. Zahrnuje celou oblast provozu školy s jasným rozdělením kompetencí mezi jednotlivé členy vedení. Kontrolou předložené dokumentace bylo zjištěno řádné plnění této činnosti v celé její šíři.

Hodnocení žáků se řídí Pravidly hodnocení a klasifikace žáka základní školy, § 10 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole.

Ředitel školy má písemně zpracována kritéria pro přiznávání nenárokových složek platu. S pravidly jsou seznámeni všichni pracovníci školy. Současné hodnocení vychází převážně z činnosti, která je nad rámec jejich pracovních povinností. Pro hodnocení má

vedení školy dostatečné podklady. Jednotliví pracovníci mají možnost se seznámit s vlastním hodnocením v jednotlivých oblastech pro přiznávání nenárokových složek platu.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem je kontrolní systém školy hodnocen jako spíše nadprůměrný.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům přístup k informacím týkajících se práce školy a pedagogických aktivit. Rámcové měsíční plány zpracované na základě celoročního plánu školy a z nich vyplývající aktualizované týdenní plány s přesnými termíny a uvedenou zodpovědností za jednotlivé akce svědčí o jasných pravidlech toku informací. Důvěrné informace o žácích i zaměstnancích školy jsou řádně zabezpečeny před zneužitím.

Vnější informační systém spočívá především ve vzájemné informovanosti školy a rodičů (případně zákonných zástupců) žáků. Škola pravidelně a včas zajišťuje informace rodičům o prospěchu a chování žáků prostřednictvím konzultačních schůzek, jejichž rámcový obsah a termíny jsou uvedeny v celoročním plánu školy. Každodenní informace pro rodiče jsou uváděny v žákovských deníčcích a žákovských knížkách. Rodiče také využívají konzultací, které nabízí škola v rámci výchovného poradenství, dnů otevřených dveří a vydáváním školního časopisu. Činnost školy je také prezentována v regionálním i celostátním tisku.

Pedagogicko psychologická poradna v Bruntále (dále PPP) je účinným spolupracovníkem školy především v oblasti šetření žáků s vývojovými poruchami učení.

Vnitřní informační systém je funkční, existují v něm zpětné vazby. Vnější informační systém je promyšlený, účinný. Tuto oblast činnosti školy lze hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

5 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s § 38a odst. 1 písm. a) až k) zákona č. 258/1996 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), v platném znění.

Při její kontrole byly zjištěny drobné nedostatky administrativního rázu, které vedení školy v průběhu inspekční činnosti odstranilo.

Tato oblast je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Škola pracuje na 1. stupni podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12035/97-20 a na 2. stupni podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2. Vzdělávací programy byly předepsaným způsobem schváleny.

Kontrolou dokumentace (třídní knihy, tematické plány jednotlivých vyučujících) a přímým pozorováním ve vyučovacích hodinách bylo zjištěno, že realizace učebních plánů je v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem. Učební plány a učební osnovy jsou plněny.

K uspokojování osobních zájmů a potřeb žáků nabízí škola ve svém vzdělávacím programu volitelné a nepovinné předměty. Jejich výběr vychází ze zaměření školy na ekologii a estetickou výchovu a z podmínek a možností školy. Čtyři třídy prvního stupně již třetím rokem realizují projekt *Otevřené vyučování* a dvě třídy druhého stupně projekt

Občan v rámci rodinné a občanské výchovy. V průběhu dalších let přepokládá vedení školy zapojení dalších tříd do těchto programů.

Škola průběžně pracuje se žáky s vývojovými poruchami učení. Všichni žáci byli vyšetřeni v PPP, jsou pro ně zpracovány individuální plány a jejich reedukace je zajištěna formou individuální výuky pod vedením speciálního pedagoga a asistentky pro kinesiologii.

Oblast plnění učebních plánů a učebních osnov je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Škola v právní subjektivitě hospodaří jako příspěvková organizace. Řídí se zpracovaným a schváleným rozpočtem. Finanční prostředky přidělované školským úřadem a zřizovatelem jsou efektivně využívány v souladu s celkovou strategií zajištění provozu školy a vybavení potřebným množstvím učebnic, učebních textů a učebních pomůcek.

Mzdové prostředky přidělované školským úřadem mají stoupající tendenci. Umožňují škole realizaci nenárokových složek platů. Z prostředků ostatních neinvestičních výdajů věnuje škola 10 % na další vzdělávání pedagogů, zbytek využívá k nákupu učebnic a učebních pomůcek.

Finanční prostředky přidělované zřizovatelem umožňují škole plné zajištění provozu, oprav a postupné obnovy vybavení.

Další prostředky škola získává z přijatých projektů v rámci okresního rozvoje základního a středního školství, sponzorských darů, nájmu a příjmů ze školní družiny a jídelny.

Efektivita využívání finančních prostředků je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

8 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Výuka ve sledovaných předmětech (viz Úvod) probíhá hlavně v kmenových třídách. Škola má k dispozici polo odborné učebny, které svým vybavením jsou zaměřeny na matematiku a zeměpis, současně jsou také kmenovými třídami. Podle organizačních možností jsou využívány k výuce těchto předmětů.

Příslušné kabinety mají dostatečné vybavení učebními pomůckami, které jsou průběžně doplňovány a obnovovány. Pro výuku českého jazyka je využívána prostorná žákovská knihovna s odpovídajícím množstvím titulů. Je zde zavedena pravidelná půjčovní doba pro žáky. V učitelské knihovně je dostatek odborné literatury, s kterou učitelé pracují.

Dostatečně prostorné učebny jsou zařízeny odpovídajícím nábytkem, který je podle finančních možností postupně obnovován. Didaktické techniky je dostatečné množství a je funkčně rozmístěna.

Fond učebnic odpovídá potřebám školy a je v souladu se seznamem platných učebnic a učebních textů vydaným MŠMT ČR pro školní rok 1998/99. Jsou uzavřeny kompletní řady učebnic pro první stupeň a 6. a 7. ročník. V současné době je zajišťováno sjednocení a kompletace titulů pro 8. a 9. ročník.

Materiálně technické podmínky jsou hodnoceny jako standardní.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Organizace vyučování odpovídá ustanovením § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/91 Sb., o základní škole. Výuka českého jazyka a matematiky je podle organizačních možností většinou zařazována do prvních třech vyučovacích hodin.

Pracovní prostředí pro žáky a zaměstnance školy je optimální. Učebny jsou vybaveny žákovským nábytkem splňujícím antropometrické podmínky. Nábytek je pečlivě udržován. Třídy a prostory školy jsou esteticky vyzdobeny, převažují práce žáků.

Psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

10 Hodnocení personálních podmínek

Předměty	Počet učitelů				Počet vyučovaných hodin							
	aprob.		neaprob.		aprobovaných				neaprobovaných			
	1.st.	2.st.	1.st.	2.st.	1.st.	%	2.st.	%	1.st.	%	2.st.	%
Český jazyk	11	3	4	1	107	87	44	92	16	13	4	8
Matematika	11	3	4	1	55	73	33	69	20	27	15	31
Prvouka	7		2		15	71			6	29		
Zeměpis		3		1			16	80			4	20

Ředitelství školy se snaží v maximální míře zajistit aprobovanost výuky vzhledem ke skladbě učitelského sboru. Ze čtyř neaprobovaných učitelů prvního stupně tři dálkově studují. Neaprobovaní učitelé druhého stupně splňují podmínky pedagogické nikoliv odborné způsobilosti.

Vzhledem ke zjištěným skutečnostem lze hodnotit personální podmínky ve sledovaných oblastech jako standardní.

11 Plnění učebních osnov

Ve všech sledovaných hodinách probíraná látka souhlasila s osnovami zvoleného vzdělávacího programu, zápisy v třídních knihách a časově tematickými plány.

Plnění učebních osnov je hodnoceno jako nadprůměrné.

12 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Cíl a obsah jednotlivých vyučovacích hodin byl posuzován z hlediska naplňování učebních plánů a jim odpovídajících osnov. Činnost učitelů byla sledována se záměrem posoudit jejich organizaci práce, volbu forem a metod, které odpovídají současným trendům vyučování, schopnost diferenciací a způsoby kontroly a hodnocení. Dále byla posuzována úroveň komunikace, tvořivost a kreativita vyučujících, využívání vhodných pomůcek a podmínky, v nichž vyučovací proces probíhá.

Český jazyk

Hodnocení vychází z pěti provedených kontrolních hospitací. Vynikající podmínky se podařilo vytvořit v nejnižších ročnících, kde časté střídání činností s prvky individuální a skupinové práce, zařazování relaxačních technik, dramatické výchovy a projektového vyučování zvyšují kvalitu vyučovacího procesu a zmírňují zátěž dítěte. Tyto efektivní metody a formy vzdělávací a výchovné práce umožňují diferencovaný přístup a usnadňují kontrolu (zpětná vazba) prováděné činnosti. Další prostředky (didaktická technika) a množství pomůcek podporovaly tvorbu vlastního rozhodnutí, samostatnost, vzájemnou komunikaci a vyjadřování. Učitelky dbaly na kulturu žákovského projevu, ihned hodnotily jednotlivé výkony a používaly pochvalu jako pozitivní motivaci. Žáci byli vyučováním zcela zaujati, snažili se vždy splnit zadání a nové znalosti získávali na základě vlastní aktivní činnosti.

U vyšších ročníků (2. stupeň) byl uplatňován frontální způsob výuky s převažujícím slovním projevem učitele. Stanovené cíle, obsah, rozsah i náročnost učiva odpovídaly věku a schopnostem žáků, ale při zvoleném stylu výuky nebyl dán žákům širší prostor pro uplatnění vlastní aktivity a iniciativy. Pozorováním bylo zjištěno, že vztahy mezi učiteli a žáky jsou pozitivní a atmosféra v hodinách byla příznivá. U většiny žáků byla dosažena vnitřní účast na vyučovacím procesu.

Písemné žákovské práce jsou pravidelně kontrolovány a hodnoceny klasifikačními stupni. Žáci jsou vedeni k uvědomělé práci s chybou.

Škola je otevřena současným trendům vývoje v oblasti školství, její edukační prostředí je velmi dobré. Na základě zjištěných a uvedených skutečností lze výuku českého jazyka hodnotit jako spíše nadprůměrnou.

Matematika

Hospitováno bylo šest vyučovacích hodin na prvním a druhém stupni školy.

Výrazně pestřejších metod a forem práce bylo využito ve výuce mladších žáků (motivační hry, práce ve skupinách, soutěže, aplikace do denního života, využití pomůcek atd.). Na druhém stupni převládal frontální způsob výuky se zaměřením na individuální práci žáků. Chyběla zde diferenciací náročnosti zadávaných úkolů zejména v oblasti individuálního procvičování staršího učiva a zadávání domácích úkolů. V některých třídách měli žáci potíže s vlastní formulací svých myšlenek a přesným matematickým vyjadřováním. Odpovědi žáků byly spíše jednoslovné, doplňovaly věty vyučujících. V závěrečné části většiny vyučovacích hodin chybělo shrnutí podstatných jevů probírané látky.

Stanovené cíle ve vyučovacích hodinách byly téměř vždy splněny. Podařilo vytvořit, pohloubit a upevnit daný jev a systematizovat jej v širších souvislostech.

Vzhledem k použitým metodám a formám práce byla aktivizace žáků vyšší na prvním stupni. Hodnocení mělo verbální i klasifikační charakter. Kontrolou žákovských knížek byla zjištěna dostatečná frekvence informovanosti rodičů o výkonech žáků.

Grafické práce žáků jsou pravidelně kontrolovány a dle potřeby klasifikovány. U kontrolních prací je prováděna analýza zvládnutí daného učiva, která je hlavně zaměřena na globální úroveň třídy.

Vztah mezi vyučujícími a žáky byl vstřícný a kamarádský s převažujícími autoritativními prvky na druhém stupni školy.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem je hodnocena výuka matematiky jako spíše nadprůměrná.

Prvouka

Organizačně byla hodina dobře zvládnuta (střídání činností, objevování zajímavostí, individuální práce). Žáci pracovali tvůrčím způsobem. Měli k dispozici dostatečné množství pomůcek a obrazového materiálu. Veškerou činností byli zcela zaujati. Vyučující svým partnerským přístupem, účinnou motivací, volbou metod a užitím vhodných otázek vytvořila příznivou pracovní atmosféru. Získávání a rozšiřování teoretických znalostí i praktických dovedností mělo žádoucí účinek.

Hodina byla hodnocena jako nadprůměrná.

Zeměpis

V navštívené hodině odpovídal obsah, rozsah a náročnost probírané látky věku žáků. Výuka navazovala na předchozí znalosti a byla zaměřena na získávání dalších poznatků teoretickou i praktickou průpravou.

Z hlediska posouzení činnosti učitele se jednalo o hodinu organizačně promyšlenou s dobře využitým časem. Způsob kladení otázek provokoval žáky k přemýšlení a k logickým úvahám. Ve třídě byla vytvořena příjemná pracovní atmosféra, žáci byli spontánně zapojeni do procesu výuky. Poznatky žáků získané vlastní aktivní činností se projeví v jejich vědomostech.

Vyučovací hodinu je možno posuzovat jako spíše nadprůměrnou.

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že vyučující naplňují zvolené vzdělávací programy. Učivo bylo v souladu s příslušnými osnovami. Výrazně pestřejších forem a metod práce je využíváno ve výuce prvního stupně. Ve vyšších třídách převládá frontální způsob výuky s malou individuální diferenciací. Žáci mají zažitě základní návyky a dovednosti.

Hodnocení školy z hlediska kvality vyučování je hodnoceno jako spíše nadprůměrné.

13 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

V průběhu inspekční činnosti nebyly zadávány testy k zjištění úrovně vědomostí žáků. Přímým pozorování ve vyučovacích hodinách bylo zjištěno, že znalosti, dovednosti a návyky žáků jsou na odpovídající úrovni vzhledem ke schváleným učebním dokumentům a standardům.

Škola zatím nemá vypracovány vlastní srovnávací testy, nevyužívá ani nabídky testů jiných organizací. V předložených písemných pracích dosahovali žáci odpovídajících výsledků.

Ve sledovaných předmětech škola pořádá pouze školní kola Pythagoriády s eventuálním postupem nejlepších žáků do okrskových kol. Vycházejícím žákům je umožněna účast v seminářích k přípravě na přijímací zkoušky.

Škola vytváří podmínky a prostor pro individuální rozvoj osobnosti žáka a současně jsou žáci vedeni k dodržování pravidel mezilidských vztahů. Učitelé poskytují žákům radu a pomoc, k utváření všeobecné kulturnosti vystupování a prezentace vzájemných vztahů přispívá i korektní jednání s žáky ze strany učitelů i ostatních zaměstnanců školy.

Výsledky vyučování jsou hodnoceny jako standardní.

